

Дисципліна з підготовки магістра: «Судова медицина та медичне право України»

Спеціальність	ІІ Стоматологія
Освітня програма	ОПП «Стоматологія»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Навчальний рік	2026–2027
Статус дисципліни (обов'язкова/ вибіркова)	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	3,0 кредити ЄКТС / 90 годин
Курс / семестр	3 курс / VI семестр
Укладач (і)	PhD, доцент, Гунас В.І.
Викладач (і), гостьові лектори	PhD, доцент, Гунас В.І.
Місце проведення, контакти	Кафедра судової медицини та права, м. Вінниця, вул. Пирогова, 56, forensic@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Судова медицина та медичне право України» складається з двох основних підрозділів. Судова медицина охоплює процесуальні та організаційні засади судово-медичної експертизи, судово-стоматологічні дослідження, ідентифікацію особи, дослідження ушкоджень та причин смерті. Медичне право формує правову компетентність, необхідну для професійної діяльності лікаря-стоматолога та захисту прав людини у сфері охорони здоров'я. Пререквізити освітнього компонента. Дисципліна базується на знаннях з анатомії людини, гістології та ембріології, нормальної і патологічної фізіології, патологічної анатомії, біохімії, мікробіології, пропедевтичних та клінічних стоматологічних дисциплін.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета та завдання курсу: надання сучасних знань щодо судово-медичної експертизи та медичного права; формування умінь описувати ушкодження, проводити огляд трупа на місці події, застосовувати судово-стоматологічні методи ідентифікації та аналізувати нормативно-правові акти у сфері охорони здоров'я.

Постреквізити освітнього компонента. Отримані знання і навички застосовуються під час подальшого вивчення клінічних стоматологічних дисциплін та у професійній діяльності лікаря-стоматолога.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач має досягти програмних результатів навчання:

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

3.3,0 кредити ЄКТС / 90 годин.

Вид занять	Години
Лекції:	16
Практичні заняття:	46
Самостійна роботи:	28
Всього	90

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви модулів і тем
Модуль 1 «Основи судової медицини»	
1	Судова медицина як наука. Організація судово-медичної служби, процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні та світі. Соціальна роль судової медицини.
2	Трупні зміни. Судово-медична тафономія. Судово-медичні аспекти трансплантології.
3	Огляд трупа на місці події. Заповнення лікарського свідоцтва про смерть.
4	Судово-стоматологічне дослідження померлих осіб.
5	Судово-стоматологічна ідентифікація особи. Судово-медична експертиза укусів.
6	Принципи роботи, можливості та основні функції відділення судово-медичної криміналістики. Судово-медична антропологія. Судово-медична стоматологія.
7	Судово-медична експертиза ушкоджень, спричинених гострими та тупими предметами.
8	Судово-медична експертиза автомобільної та мотоциклетної транспортної травми.
9	Судово-медична експертиза залізничної, авіаційної та інших видів транспортної травми та травми при падінні з висоти.
10	Принципи роботи, можливості та основні функції відділень судово-медичної гістології, імунології та цитології.
11	Судово-медична експертиза вогнестрільних пошкоджень одягу та ушкоджень шкіри та кісток.
12	Судово-медична експертиза вибухової травми, ушкоджень, заподіяних зброєю нелетальної дії. Судово-медична експертиза при терористичних актах.
13	Базові поняття про судово-медичну токсикологію.
14	Загальне поняття про асфіксію. Судово-медична експертиза механічної асфіксії.

15	Судово-медична експертиза механічної асфіксії, утоплення. Судово-медична лімнологія.
16	Особливості проведення судово-медичної експертизи з приводу статевих станів. Гуманітарна судово-медична діяльність (Стамбульський протокол).
17	Захист «Висновку експерта» (самостійна судово-медична експертиза трупа).
18	Диференційний залік.
Модуль 2 «Медичне право України»	
1	Медичне право України в системах права і законодавства.
2	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я і прав людини.
3	Основи господарської діяльності та страхування у сфері охорони здоров'я в Україні.
4	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги.
5	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Захист персональних даних.
6	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин.
7	Дефекти надання медичної допомоги. Медична експертиза та контроль якості медичної допомоги.
8	Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я.
9	Правове регулювання сімейної медицини в Україні.
10	Законодавче забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб.
11	Донорство за законодавством України. Правове забезпечення репродуктивного здоров'я.
12	Правове регулювання фармацевтичної діяльності та забезпечення населення лікарськими засобами.
13	Правове регулювання психіатричної допомоги та допомоги уразливим верствам населення.
14	Правове регулювання паліативної допомоги.
15	Правова регламентація косметології і спортивно-оздоровчої діяльності. Медичний туризм.
16	Диференційний залік.

5. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті шляхом усного або письмового опитування, тестування та розв'язання ситуаційних задач. Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік.

Поточний контроль на практичних заняттях	<u>Методи:</u> усне або письмове опитування та тестування, комп'ютерне опитування та тестування, розв'язання ситуаційних задач
Проміжний контроль модуля – залік	Проводиться на останньому практичному занятті і встановлюється за поточною успішністю відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Проводиться на останньому практичному занятті і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
Залік (проміжний контроль)	Не застосовується. /vnmu.edu.uahttps://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf

модуля)	
Підсумковий контроль з дисципліни – диференційований залік	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова

([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролю	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за екзаменаційне тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань студента де

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи студента ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичний комплекс «Судова медицина», «Медичне право України»; тексти лекцій з мультимедійним забезпеченням; кейс-набори до практичних занять; база мультимедійних матеріалів; музейні експонати; навчальні препарати для медико-криміналістичних досліджень; поточний експертний матеріал клінічної бази; методичні рекомендації для самостійної позааудиторної роботи студентів.

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)), «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf).

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах

Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поводження в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацюють навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. *Для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» на практичних заняттях студент має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускається до заняття,

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри судової медицини та права; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Під час перебування на клінічних базах здобувачі зобов'язані виконувати вимоги лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів. При введенні в лікувальний заклад режиму карантинних обмежень обов'язкове строге виконання його вимог. Форма одягу при вході у стаціонарні відділення: змінне взуття, медичний халат і шапочка. При собі мати медичну маску, рукавички, антисептик. Пронесення з собою верхнього одягу, взуття, громіздких речей не дозволяється. Заборонене самовільне, без дозволу викладача, торкання до апаратури, обладнання та інструментарію. Під час співбесід з хворими та їх родичами, а також поза стаціонаром здобувачі зобов'язані дотримуватись етико-деонтологічних принципів, вимог чинного законодавства про збереження інформації. Категорично забороняється поширювати медичну та особисту інформацію

пацієнтів у будь-який спосіб (в т.ч. у соцмережах, усних розповідях тощо). Під час контактів з персоналом та дискусій в процесі навчання сповідаються принципи толерантності, ввічливості та взаємоповаги, не допускається виклична, некоректна, провокативна поведінка.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра судової медицини та права) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна%20інформація/Основні%20документи)). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку студентів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна%20інформація/Основні%20документи)). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра судової медицини та права/ Студенту/аспіранту/форма навчання/курс/навчально-методичні матеріали).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

9. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедр. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра> студенту/аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Payne-James, J., & Jones, R. M. (Eds.). (2025). *Simpson's forensic medicine*. CRC Press.
2. DiMaio, V. J., & Molina, D. K. (2021). *DiMaio's forensic pathology*. CRC press.
3. Костенко, Є. Я., Мішалов, В. Д., Хохолєва, Т. В., Бачинський, В. Т., Войченко, В. В., & Кривда, Г. В. (2023). Судова медицина.
4. Виноградов О.В. Роль сімейної медицини в стратегії державного управління реформуванням системи охорони здоров'я. URL: www.academy.gov.ua/ej/ej3/txts/GALUZEVE/11-VINOGRADOV
5. Грін О. Загальне медичне право: альбом схем: навч. посіб. Ужгород : Сабов А. М., 2022. 208 с.
6. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / переклад з англійської; за науковою редакцією І. Сенюти / Центр здоров'я та прав людини імені Франсуа-Ксав'є Баню та Фонд відкритого суспільства. Львів, 2022. 552 с.
7. Політика та публічне управління у сфері охорони здоров'я : підручник / авт. кол. : М. І. Бадюк, П. Б. Волянський, Р. Ю. Гревцова та ін.; редкол. : В. М. Князевич, Я. Ф. Радиш та ін. Київ: НАДУ. 2023. У 2 томах. 320 с.
8. Сенюта І. Я. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання медичної допомоги: питання теорії і практики: монографія. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2022. 640 с.
9. Сенюта І. Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері надання медичної допомоги. Медичне право. 2022. Спец. випуск № 3. С. 112–124.
10. Сенюта І.Я. Цивільний позов як інструмент захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: деякі аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Випуск № 31. Том 2. Ужгород, 2022. С. 22-27.
11. Чабан О. А. Право фізичної особи на таємницю про стан здоров'я в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2023. 20 с.

Допоміжна

1. Наказ МОЗ України № 6 від 17.01.1995 року «Про розвиток і вдосконалення судово-медичної служби України»
2. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. (2022). Manual on the effective investigation and documentation of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment (Istanbul Protocol) (Professional Training Series No. 8/Rev. 2). United Nations.
3. Адамчук Г. О., Адамчук О. Ф. Цифрові платформи і нові форми зайнятості: виклики конституційним гарантіям праці в Україні. Міжнародний науковий журнал 'Інтернаука'. Серія: 'Юридичні науки'. 2025. № 5.
4. Жарлінська Р.Г., Романенко С.В., Зверховська В.Ф., Щерба І.Ю. Правове регулювання штучного інтелекту в медицині. Професор Анатолій Родіонович Уваренко: вчений, педагог, громадський діяч, реформатор системи охорони здоров'я України: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, Київ, 16 травня 2025 року. С. 92-93.
5. Жарлінська Р.Г., Гель А.П., Міщук А.А. Заклади охорони здоров'я як складники єдиного медичного простору: класифікація, мережа, тенденції розвитку. Єдиний

- медичний простір України: правовий вимір: монографія / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Харків: «Право», 2022. С. 218-228.
6. Жарлінська Р.Г., Гель А.П., Адамчук О.Ф. Правові засади забезпечення інформаційної безпеки пацієнтів на основі технології блокчейн. Медичне право України: сучасні досягнення та перспективи розвитку. Львів. Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2023. С. 48-51.
 7. Жарлінська Р.Г., Адамчук О.Ф., Міщук А.А., Гель А.П. Окремі аспекти юридичного змісту медичної помилки. Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції. Запоріжжя, 2022. С. 21-24.
 8. Жарлінська Р.Г., Гель А.П., Міщук А.А. Роль приватних закладів охорони здоров'я у формуванні єдиного медичного простору в Україні. Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції. Запоріжжя, 2022. С. 53-57.
 9. Жарлінська Р.Г., Тринчук А.А. Правові засади технології блокчейн у фармації. Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конференції. Харків: НФАУ, 2023. С. 261-263.
 10. Жарлінська Р.Г., Зверховська В.Ф., Адамчук О. Ф., Вергелес К. М. Культурні цінності в охороні здоров'я як об'єкт права інтелектуальної власності. Міжнародний науковий журнал 'Інтернаука'. Серія: 'Юридичні науки'. 2025. № 2.
 11. Жарлінська Р.Г., Зверховська В.Ф., Адамчук О. Ф., Тринчук А.А. Доступність медичних виробів для реабілітаційних послуг в системі охорони здоров'я: маркетинговий, юридичний та соціальний аспекти. *Ekonomicznyy analiz*, v. 35, n. 2, may 2025.
 12. Зверховська В.Ф. Вплив воєнного стану на розвиток базових прав людини. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2025. № 1.
 13. Зверховська В.Ф. Правове регулювання евтаназії та асистованого суїциду (міжнародний досвід та українські реалії). *Право і суспільство*. 2024. № 6. С. 34-39.
 14. Міхайліна Т.В., Гоцуляк Ю.В., Гель А.П. Роль соціального підприємництва у побудові соціальної держави. Науковий Вісник Ужгородського національного університету. 2022. Серія Право. Випуск 72. Частина 2. С. 252-256.
 15. Стан та перспективи впровадження сімейної медицини в Україні. Сімейна медицина – основа перетворень у галузі. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/simed_2004.html
 16. Тарас М. В. Право на необмежений доступ до добровільного і конфіденційного або анонімного тестування на ВІЛ: міжнародно-правові аспекти. *Медичне право*. 2022 № 1 (17).
 17. Триньова Я. Біоетика: трансплантологія. Презумпція незгоди vs презумпції згоди. *Юридичний Вісник України*. 2022. № 17-18. С. 19.
 18. Чурилова Т.М., Базурина Т.І. Правове регулювання ксенотрансплантації та трансплантації фетальних матеріалів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 119-122.

Міжнародні стандарти та документи:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Декларація про медичну допомогу, орієнтовану на пацієнта / Міжнародний альянс організацій пацієнтів, 24.02.2006. URL: <http://www.patientsorganizations.org>

3. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, 03.05.1996 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062
4. Європейська хартія прав пацієнтів. Листопад 2002. URL: <http://www.activecitizenship.net/patients-rights/projects/29-european-charter-of-patients-rights.html>
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи, 04.11.1950. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
6. Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину. Рада Європи, 04.04.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334#Text
7. Конвенція про права осіб з інвалідністю. ООН, 13.12.2006. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
8. Лісабонська декларація про права пацієнта / Всесвітня медична асоціація. Асамблея ВМА, вересень-жовтень 1981 р., переглянута у 2005. URL: <http://www.med-pravo.ru/Ethics/LisbonDecl.htm>
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права / ООН, 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / ООН, 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
11. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 904 (1988) «Про захист гуманітарних медичних місій» від 30.06.1988 р. URL: <http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/ta88/eres904.htm>
12. Хартія про право на охорону здоров'я / Міжнародний союз юристів. Генеральна асамблея МСЮ, 31.08.2005. URL: <http://www.uianet.org/documents/qquia/resolutions/Sante4Gb.pdf>

Нормативно-правові акти України:

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р.
4. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р.
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р.
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р.
7. Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові: Закон України від 30.09.2020 р. № 931-IX.
8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р.
9. Про внесення змін до статті 39 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» щодо додаткових гарантій прав медичних та інших працівників...: Закон України від 07.05.2020 р. № 588-IX.
10. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р.
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р.
12. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 11.04.2023 р.
13. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2002 р.
14. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р.
15. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р.
16. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17.05.2018 р.
17. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р.
18. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р.
19. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р.

20. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р.
21. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V.
22. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р.
23. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 р.
24. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р.
25. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 р.
26. Про поховання та похоронну справу: Закон України від 10.07.2003 р.
27. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р.
28. Про протидію захворюванню на туберкульоз: Закон України від 05.07.2001 р.
29. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунodefіциту людини (ВІЛ): Закон України від 12.12.1991 р.
30. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р.
31. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р.
32. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р.
33. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р.
34. Деякі питання електронної системи охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 р. № 411.
35. Про договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 р. № 410.
36. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 р. № 285.
37. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.07.2021 р. № 725.
38. Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 р. № 765.
39. Про затвердження Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я...: Наказ МОЗ України від 16.04.2025 р. № 650.
40. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78: Наказ МОЗ України від 29.03.2002 р. № 117.
41. Про затвердження нормативних документів про застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я: Наказ МОЗ № 681 від 19.10.2015.
42. Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу: Наказ МОЗ України № 503 від 19.03.2018.
43. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: Наказ МОЗ України № 787 від 09.09.2013.
44. Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги: Наказ МОЗ України від 19.03.2018 р. № 504.
45. Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні: Наказ МОЗ України № 1308 від 04.06.2020 р.
46. Про організацію клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування: Наказ МОЗ України № 69 від 05.02.2016.
47. Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 р. № 1338.
48. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України № 1053-IX від 03.12.2020 р.
49. Питання організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 р. № 1268.

Інформаційні ресурси:

1. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова: <http://vnmu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ВНМУ ім. М.І. Пирогова: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Презентації лекцій та інші методичні матеріали кафедри права на Google-диску: <http://forensic.vnmu.edu.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua>
5. Державна служба України з лікарських засобів та по контролю за наркотиками: <http://www.diklz.gov.ua>
6. Офіційна веб-сторінка Верховної Ради України. Законодавство України: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Офіційна веб-сторінка Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
8. Всесвітня організація охорони здоров'я: <http://www.who.int>

16. Інформаційні ресурси: офіційний сайт Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова; законодавство України та міжнародні й регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я; електронні наукові бази даних і ресурси бібліотеки університету.

Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>

Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>

Сайт кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-судової-медицини-та-права>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>

Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>

Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: <http://www.pubmed.com>

Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:

<https://emedicine.medscape.com/pulmology>

Силабус з дисципліни «Судова медицина та медичне право України» обговорено та затверджено на засіданні кафедри судової медицини та права (протокол від «25» серпня 2026 р.).

Відповідальний(а) за курс:

PhD, доцент _____ Валерій ГУНАС

Завідувач кафедри судової медицини та права

PhD, доцент _____ Валерій ГУНАС

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах за національною шкалою та шкалою ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	